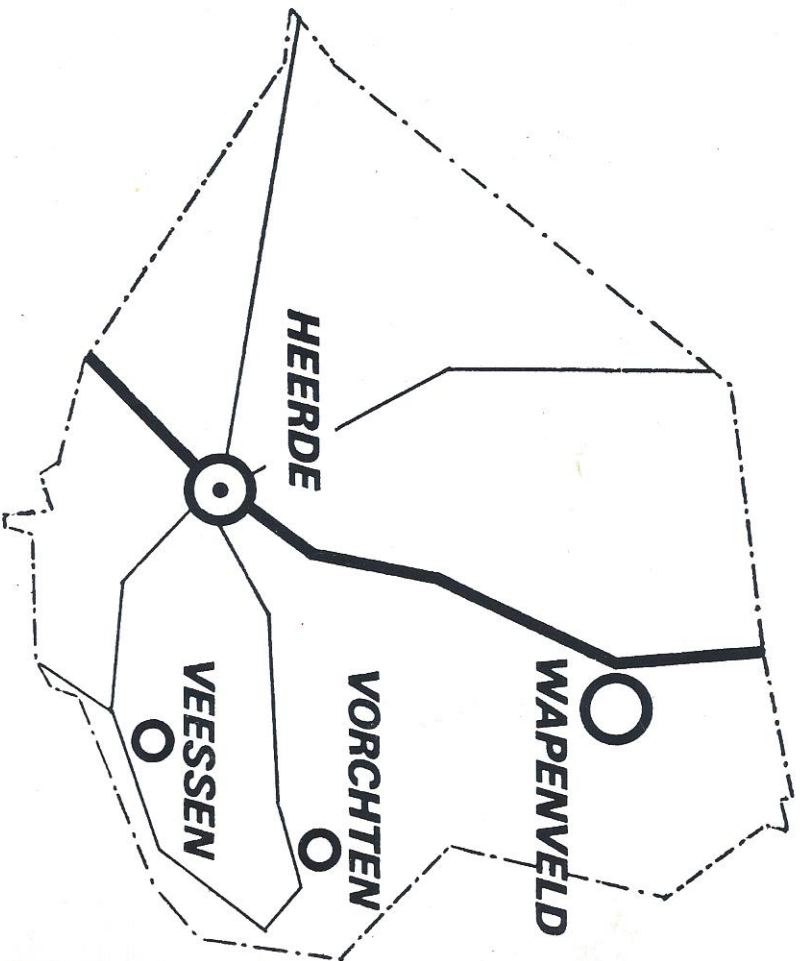

GEMEENTE HEERDE

HEERDIER HISTORISCHE VERENIGING

HEERDER HISTORISCHE VERENIGING.

Opggericht 25 juni 1975.

Bestuur : Mr. H.G. Bosch, voorzitter.

D. Nagelhout, secretaris.

Drs. J.F. van den Bovenkamp, penningmr.

J.A. de Wit, 2e voorzitter.

J. Kruijbosch, 2e secr.-penningmr.

A.J. Rook.

G.A. Kamerlingh Onnes-Barones Van Dedem.

A. Klein Kranenburg.

Dr. D. Otten.

G. de Boer.

Dr. H. Mulder.

H. Tabak.

Secretariaat : A. Lijphartlaan 39, 8181 XP Heerde.

Telefoon:05782 - 1779.

Redactie : G.A. Kamerlingh Onnes-Barones Van Dedem.

A. Klein Kranenburg.

Dr. D. Otten.

Redactie-adres: Machteldskamp 18, 8181 ZN Heerde.

Telefoon:05782 - 2313.

Bank : Rabobank Heerde, rekeningnr. 3265.34.210.

Giro : Nr. 39.68.794.

September 1980

Nr. 18.

INHOUD:

I. W. Zimmerman: Het kunstschildersechtpaar Kleintjes-
Van Osselen.

II. A.J. Rook: De moord in 1813 te Vorchten op
Jan Scholten, bijgenaamd Seigneur.

III. J.A. de Wit: Tachtigers in de Negentiger jaren van
de vorige eeuw in Heerde (6).

IV. J.C. Lieske: De ontwikkeling van het bestuur van
Heerde in de tweede helft van de negen-
tiende eeuw (1).

V. G.J. Palm: Mr. Herman Willem Daendels en zijn tijd (3).

VI. Van het secretariaat.

VII. Ledenlijst.

Ontwerp omslag: Roelof Koelbrugge.

I. HET KUNSTSCHILDERSCHAP KLEINTJES-VAN OSSELLEN.

door W. Zimmerman.

Johannes Leonardus Kleintjes en Hedwig Cecile Albertine van Osselen trouwden op 6 juni 1899 te Saint Gilles in België. In het voorjaar van 1900 vestigde zich dit kunstschilderschap op het fraaie kleine landgoed "Kolthoorn" aan de Kamperweg te Heerde.

Johannes Leonardus Kleintjes werd geboren te Rotterdam op 24 mei 1872 en overleed op bijna 83-jarige leeftijd te Heerde op 2 mei 1955.

Zijn ouders waren Leonardus Theodorus Kleintjes, geboren te Hoorn op 27 maart 1846 en Maria Lucia Kleintjes, geboren te Rotterdam op 20 april 1847.

De vader was consul der Nederlanden in Japan en woonde na zijn pensionering in Brussel. Hij was een verzamelaar van antiek en porselein.

Hedwig Cecile Albertine van Osselen werd geboren te Putten op 1 april 1871 en overleed op bijna 65-jarige leeftijd te Zwolle op 5 maart 1936.

Haar ouders waren Jean Corstianus van Osselen en Berthe Elisabeth van Delden.

De vader was burgemeester van Putten en daarna notaris te Nunspeet.

Berthe van Osselen-van Delden was de bekende kinderboekenschrijfster. Van het omvangrijke oeuvre was het boek "t Jodinetje van Elspeet" wel het meest bekende.

Johannes Leonardus Kleintjes - voortaan Jan Kleintjes genoemd, zoals men hem in Heerde kende - bezocht het gymnasium te Rotterdam en studeerde daarna aan de Academie voor beeldende kunsten te Amsterdam, o.a. bij de professoren Allebé en Luns en vervolgens speciaal "model" aan de Academie te München.

Mevrouw Kleintjes studeerde ook aan de Academie te Amsterdam.

Zoals reeds gezegd vestigden zich de kunstenaars in 1900 op "Kolthoorn". In de tuin aan de zuidkant van het huis werd een voorlopig atelier gebouwd.

Reeds in 1904 werd aan de noordzijde van het woonhuis hun prachtig definitief atelier opgetrokken, 14 m lang,

7 m hoog en 9 m breed, waarin een grote open haard en daarboven een gobelin met hun lijfspreuk "Ars Longa - Vita Brevis" (De kunst is lang - Het leven kort).

Deze spreuk vinden we nu nog terug op hun grafsteen op de algemene begraafplaats aan de Kamperweg. Aan de oostkant van het atelier voerde een antieke preekstoeltrap naar een galerij, die door gordijnen van het grote atelier afgesloten kon worden. En hier was het atelier van Mevrouw Kleintjes, waar haar prachtige schilderijen, voornamelijk bloemstukken en stillevens, ontstonden. Zinnia's, gekweekt in eigen tuin, hadden haar bijzondere belangstelling en dan niet te vergeten de flessen en het aardewerk als motieven voor menig doek. Zij was een fijngevoelig en begaafd schilderes.

Zowel het grote als het galerij-atelier hadden prachtig licht op het noorden, ideaal voor een kunstschilder. Onder het galerij-atelier werd nog een derde atelier ingericht, een boeren woonvertrek met bedstee, oude schoorsteen met tegels, potkachel enz.

De zolderbalken voor dit atelier waren afkomstig uit het dennenhbosje, dat gerooid moest worden om plaats te maken voor het atelier. Deze boerenkamer was geschilderd in de kleuren, die men in de behuizingen in Heerde vrij algemeen aantroef, de zolder tussen de balken lichtgrijs, de balken rode dodekop, ramen en deuren donkergroen. De vloer was bedekt met estrikken in rood en blauw. De vloer in het grote atelier bestond uit lange grenen delen. Deze vloer werd onderhouden met bijenwas en zilver terpentijn. Denkt men hierbij nog aan de geur van schilderslinnen en verf, dan droeg dit alles bij tot de specifieke sfeer, die er heerste.

Voor de grote open haard was het woon- en ontvangstgedeelte ingericht.

Jan Kleintjes was evenals zijn vader kunstverzamelaar. Toen hij trouwde was hij in het bezit van een schilderij van de bekende Belgische kunstschilder Alexander Strujs, voorstellende een stervende boer. Dit schilderij verkocht hij aan de Belgische Staat en van de opbrengst kon "Kolthoorn" worden gekocht. Het woonhuis was zeer artistiek ingericht, vooral de

salon. Een paar vaste kasten met veel glas, vervaardigd door G. Bolleman uit de Spikke te Heerde, bevatten vele fraaie voorwerpen. Onder zijn verzameling bevond zich een zilveren eetbestek, dat keizer Napoleon op zijn veldtochten meevoerde.

De wanden van de salon waren bedekt met antiek handbeschilderd behang, afkomstig uit de verzameling te Brussel. Het bestond uit vellen vrij dik papier van 30 x 30 cm., waarop een laag staniol. Hierin was een patroon geperst en dat was met de hand beschilderd. Om het huis was een fraaie begroeiing van heesters en achter het huis bevond zich de bloemen- en groentetuin. Aan de noordkant van het atelier lag nog een klein bos-terreintje. Hierin ontsprong een beek, die het water leverde voor een mooie waterpartij met vijvers.

Deze beek mondde uit op de beek van de voormalige was-serij Uijt den Boggaard. Aan de Kolthoornseweg liet de familie aan de beekrand een bank plaatsen, waar wandelaars kondenitrusten en genieten van een onbelemmerd fraai uitzicht op het dorp Heerde. De beek bevatte kristalhelder water, had een mooie flora en snoek en stekeelbaars gedijden hier uitstekend. Water voor huishoudelijk gebruik werd aan deze beek onttrokken.

De familie Kleintjes had een nauw contact met de buurtbewoners. Ieder jaar distribueerde Sint Nicolaas vanuit "Kolthoorn" de pakjes in de buurt. Jan Kleintjes was beschermer van het fanfarekorps "Wilhelmina". Jan Kleintjes was een alzijdig schilder, maar vooral als portretschilder genoot hij bekendheid. In het gemeentehuis van Heerde hangen zijn portretten van de burgemeesters Schorer, Van Randwijck, Schade van Westrum en Van de Poll en in de aula's van universiteiten in ons land van verschillende professoren. De bekende gereformeerde professor Klaas Schilder uit Kampen werd door hem geportretteerd.

Z.K.H. Prins Hendrik kwam vele malen op "Kolthoorn". Jan Kleintjes schilderde hem in jachtcostuum. Het zeer goed gelijkend portret is te zien in het museum van het paleis Het Loo.

Ook één der directeuren van Phillips in Eindhoven werd door hem geschilderd.

Verscheidene Heerdenaren stonden model. Ik herinner mij de fraaie portretten van Mej. Timmerman, Dr. Chris. J. W. Teeuwen, A.G. Nijhoff, hoofd der openbare lagere school te Heerde, Pastoor Som uit Epe, Mevrouw Lijphart, Rom-bout van Riemsdijk, Jan van Riemsdijk, de Heer Van Keulen, Mevrouw De Groot-van Keulen.

Het portret van Reinier van Genderen Stort werd in ons tijdschrift no. 14 van 1979 bij een artikel over hem, geschreven door C.J.E. Dinaux, afgedrukt.

Van verschillende meisjes uit Heerde heeft Jan Kleintjes portretten gemaakt op "Kolthoorn". Speciaal wil ik noemen Coba Klomp (Mevrouw Dijkgraaf) die hem inspireerde voor menig doek.

Van vele schilderijen, zowel van Mevrouw als van Jan Kleintjes bezit de Heerder Historische Vereniging foto-negatieven op glas.

"Kolthoorn" was een cultureel trefpunt.

Veluwe kunst schilders en menige kunstbroeder uit den lande hadden er een ontmoetingspunt. Een Bechstein-vleugel stond in het atelier met zijn goede akoustiek. Het was dan ook niet verwonderlijk dat daar veel gemu-siceerd werd. Mevrouw Kleintjes had een geschoolde en mooie altstem. De heren Lammerit en Paul Bakhuis uit Marle, respectievelijk cellist en violist, vormden met de familie Spanjaard uit Borne een strijkkwartet, dat op "Kolthoorn" musiceerde. De zuster van Mevrouw Kleintjes, Mevrouw Hagen, was een zeer begaafde pianiste en speelde vaak op "Kolthoorn".

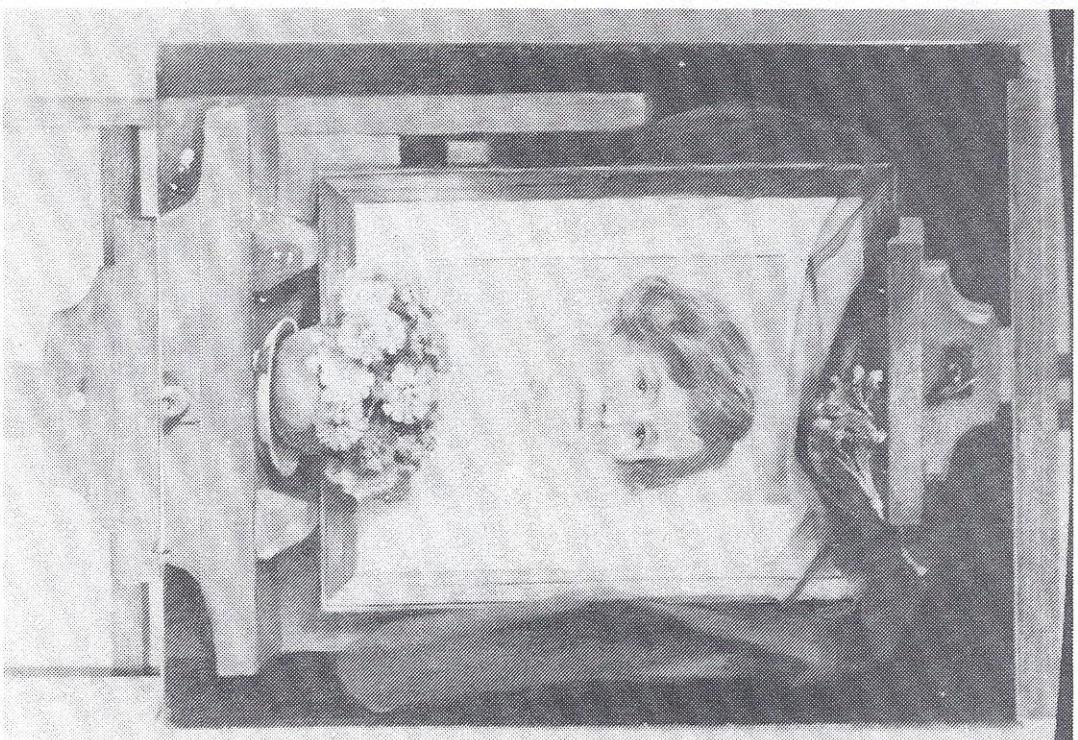
Omstreeks 1920 bestond in Heerde een concertvereniging. De initiatiefnemers waren de heren Bakhuis, Schorer en Kleintjes. Musici van internationale bekendheid kwamen in Heerde concerten geven. Het wereldberoemde strijkkwartet "De Bohemers" trad o.a. enige keren in Heerde op. Aangezien de verbandingen met het westen nogal beperkt waren in die tijd logeerden de artiesten op "Kolthoorn" of op "Rhijnsburg" bij de familie Schorer. De concerten werden gehouden in de zaal van Jacob Boeve (thans mode-huis Van Setten).

Ik wil besluiten met het volgende aardige voorval. Een Engels strijkkwartet zou een concert geven. Om acht uur was de hele zaal bezet, maar de executanten waren

nog niet aanwezig. Op voorstel van de heer Schorer werd besloten nog een trein uit Apeldoorn en eventueel een uit Zwolle af te wachten. Echter tevergeefs. De musici kwamen niet opdagen. Des anderen dags bleek, dat het gezelschap in Heerlen was terecht gekomen.

Johannes Leonardus Kleintjes.

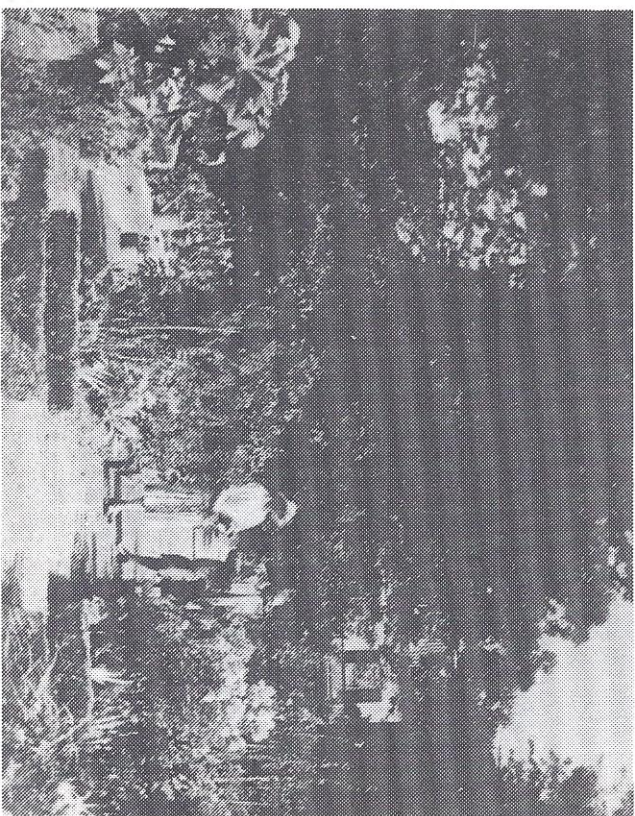

Hedwig Cecile Albertine van Osselen.

Karthoorn - Heerde.

Kolthoorn Heerde.

De heer en mevrouw Kleintjes in hun prachtige tuin.

Atelier. Op het schildersrij het huisje van de familie Veluwenkamp in het Hoornerveen.

Woensdag 14 November 1917.

Concertvereniging - Heerde.

CONCERT

op Donderdag 15 November

in de zaal van den heer BOEVE.

Aanvang 7½ uur.

Te geven door

ILONA DURIGO,

altzangeres uit Boeda-Pest.

Aan den vleugel: MARCEL VAN GOOL.

Entree voor vreemdelingen **f 1.50;**
voor leden van muziek- of zanggezelschappen **f 0.75** per persoon. (5758)

Advertentie.